

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 3Co/58/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8119213432
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Šofranková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8119213432.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Šofrankovej a členov senátu JUDr. Martina Barana a JUDr. Kataríny Krochtovej, v spore žalobkyne: A. B., nar. XX.XX.XXXX, C. D. XX, XXX XX E., právne zastúpenej: JUDr. Milan Szöllösy, Mlynská 28, 040 01 Košice, IČO: 35 570 661, proti žalovanej: Slovenská kancelária poisťovateľov, Bajkalská 19B, 826 58 Bratislava, IČO: 36 062 235, zast. KOOPERATIVA POISŤOVŇA, a.s. Vienna Insurance Group, Štefanovičova 4, 816 23 Bratislava, IČO: 00 585 41, o náhradu škody na zdraví, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Prešov sp. zn. 8C/36/2019 zo dňa 08.06.2023, takto jednomyseľne

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok a vec vracia súdu I. inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „súd“) napadnutým rozsudkom vo výroku I. uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia sumu vo výške 66.048,- eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 66.048,- eur od 19.09.2019 do zaplatenia, v lehote troch dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku; vo výroku Ia. uložil žalovanej povinnosť nahradiť žalobkyni trovy konania o sťaženi spoločenského uplatnenia v rozsahu 100 % do troch dní odo dňa právoplatnosti uznesenia o výške týchto trov; vo výroku II. uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni z titulu zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia sumu 19.814,40 eur v lehote troch dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku; vo výroku IIa. v prevyšujúcej časti žalobu o zaplatenie zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia zamietol a vo výroku IIb. uložil žalovanej povinnosť nahradiť žalobkyni trovy konania o zvýšení sťaženia spoločenského uplatnenia v rozsahu 100 % do troch dní odo dňa právoplatnosti uznesenia o výške týchto trov.

2. Rozhodnutie právne zdôvodnil ust. § 420 ods. 1 a 3, § 427 ods. 1 a 2 a § 517 Občianskeho zákonníka; § 4 ods. 1 a 2 písm. a), § 11 ods. 6 až 8, § 15 ods. 1, § 24 ods. 2 písm. b), ods. 3 a 5 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 381/2001 Z. z.“); § 2 ods. 2, § 5 ods. 1, 2, 4 a 5, § 10 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 437/2004 Z.z.“) a opatrením Ministerstva zdravotníctva SR č. S07592-20019-OL.

3. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozhodnutia konštatoval, že z vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalobkyňa bola zranená pri dopravnej nehode spôsobenej nebohým F. G. porušením § 15 ods. 3 zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke, čo vyplýva z uznesenia o zastavení trestného stíhania. Za následok spôsobený žalobkyni by sa nebohý vodič zodpovedal podľa § 420 Občianskeho zákonníka a prevádzateľ vozidla podľa § 431 Občianskeho zákonníka. Vzhľadom k tomu, že vozidlo nebolo

zákoným spôsobom poistené, bola žalovaná povinná nahradiť škodu z garančného fondu. Škoda žalobkyne spočíva v ujme na zdraví titulom sťaženia spoločenského uplatnenia, ktorú si uplatnila na základe lekárskeho posudku psychiatra F. H. I.. Lekár psychiater pre psychické následky úrazu majúce dopad na sexuálny a intímny život žalobkyne a možnosť jej fertility do budúcnosti, použil analogicky položku č. 323a. Prílohy č. 1 zákona č. 437/2004 Z. z., ktorú hodnotil po zvýšení počtom bodov 1700. Zároveň sa u žalobkyne vyvinula kognitívna porucha spojená s poruchou emócií a správania, ktorá vznikla v dôsledku dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu a konečnosti telesného hendikepu ako priameho následku úrazu, ktorá bola obodovaná pod položkou 254. Prílohy č. 1 cit. zákona celkovým počtom bodov 1560. Súd má za to, že položkou 255. sa hodnotí posttraumatická stresová porucha vzniknutá v dôsledku prežitia kritickéj situácie (v tomto prípade dopravnej nehody), ktorá navyše mala aj fatálny následok. Za danej situácie lekár pod aplikovanou položkou 254. posudzoval uvedenie si negatívneho a trvalého dopadu vzniknutého hendikepu a telesných obmedzení na psychiku žalobkyne, teda či a akým spôsobom sa poškodená vysporiadala s trvalým poškodením zdravia s dôsledkami pre jej ďalší každodenný život, resp. akým spôsobom spracovávala zmenu jej zdravotného stavu, keď sa z osoby bez zdravotných ťažkostí stala osobou zdravotne znevýhodnenou. Žalovaná namietala uvedené položky lekárskeho posudku, pričom uviedla, že súdu predloží odborné vyjadrenie znaleckej organizácie. Žalovaná tak neučinila, hoci na to mala dostatočný časový priestor, a preto súd prvej inštancie konštatoval, že žalovaná nespochybnila žalobkyňou predložený lekársky posudok. Súd zároveň zamietol návrh žalovanej na nariadenie znaleckého dokazovania z dôvodu hospodárnosti konania, nakoľko návrh bol podaný až po uplynutí lehoty sudcovskej koncentrácie. Súd ďalej uviedol, že lekársky posudok sa vydáva, len čo to umožní ustálenie zdravotného stavu poškodeného. V prípade sťaženia spoločenského uplatnenia sa lekársky posudok vydáva spravidla až po uplynutí jedného roka od poškodenia zdravia. Súd sa zaoberal aj námietkou premlčania nároku žalobkyne, keď uviedol, že k nehode došlo dňa 31.08.2016, a teda k vypracovaniu lekárskeho posudku mohlo dôjsť najskôr v roku 2017. Lekársky posudok bol vypracovaný v roku 2019, kedy sa žalobkyňa dozvedela o výške škody. Preto súd dospel k záveru, že žaloba doručená súdu dňa 23.08.2019 bola podaná v rámci subjektívnej dvojiročnej a objektívnej trojiročnej premlčacej doby, ktorá by márne uplynula až dňa 31.08.2019. Pre rok 2019 bola stanovená výška náhrady za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia za 1 bod v sume 20,26 eur. Súd preto priznal žalobkyňi náhradu škody titulom sťaženia spoločenského uplatnenia vo výške 66.048,- eur (3260 bodov x 20,26 eur). V súvislosti s nárokom žalobkyne na mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia podľa § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z. mal súd preukázané, že žalobkyňa má následkom úrazu značné pohybové problémy vplývajúce na jej spoločenský a intímny život, a tým aj na jej psychiku. Následkom úrazu sa stala invalidnou s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť až o 75 %. Úraz s ťažkými a trvalými následkami pritom utrpela iba vo veku 18 rokov, pričom do budúcnosti nemožno očakávať zlepšenie jej zdravotného stavu. Preto žalobkyňi priznal zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia o 30 % zo sumy 66.048,- eur, t. j. sumu 19.814,40 eur, ktorú považoval za primeranú vzniknutým následkom. Uvedená suma predstavuje cca 60 % z maximálne možnej výšky, ktorú by bolo možné priznať (t.j. 33.024,- eur) a približuje sa miere invalidity žalobkyne. Súd nespochybnil závažnosť obmedzení žalobkyne vo všetkých oblastiach jej života, no považoval za potrebné ponechať priestor aj pre prípady ešte závažnejších poškodení zdravia. Pri úvahe o primeranosti zvýšenia tejto náhrady o 30 % mal súd na zreteli, že v prípade žalobkyne nejde o úplné ochrnutie končatín, ktoré by znamenalo úplnú stratu schopnosti akéhokoľvek pohybu. Nejedná sa ani o prípad ležiacieho pacienta vyžadujúceho podávanie umelej výživy, polohovanie, vo vegetatívnom stave a bez akejkkoľvek možnosti komunikácie. K námietke litispendencie dodal, že táto odpadla právoplatnosťou rozhodnutia, ktorým sa konanie vedené pod sp. zn. 10C/9/2019 skončilo. Konanie súd nezastavil pre prekážku rozhodnutej veci (res iudicata), nakoľko v tomto konaní bol uplatnený nárok na náhradu škody za psychické následky úrazu, nie za somatické ako v konaní vedenom pod sp. zn. 10C/9/2019, najmä pokiaľ ide o položku 323a. Okrem toho v konaní vedenom pod sp. zn. 10C/9/2019 bola uplatnená položka 255. Prílohy č. 1 zákona č. 437/2004 Z. z., ktorá odškodňuje iné následky poškodenia zdravia (v tomto prípade psychického) ako následky hodnotené pod položkou č. 254., pričom nie je vylúčené ani ich súbežné použitie u toho istého jednotlivca. Z tohto dôvodu nebolo možné aplikovať ust. § 9 ods. 8 v spojení s § 10 ods. 8 zákona č. 437/2004 Z. z.

4. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 262 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a úspešnej žalobkyňi priznal voči žalovanej nárok na plnú (100 %) náhradu trov konania.

5. Proti rozsudku podala odvolanie žalovaná. V odvolaní namietala, že v danej veci ide o prekážku veci právoplatne rozhodnutej, nakoľko na tom istom súde bolo právoplatne skončené konanie sp. zn. 10C/9/2019, ktoré sa týkalo nároku na náhradu škody na zdraví titulom sťaženia spoločenského uplatnenia a jeho zvýšenia. V danom konaní bola podľa žalovanej prejednávaná somatická aj psychická časť sťaženia spoločenského uplatnenia. Žalovaná tiež namietala, že v tejto veci ide o duplicitu nároku, a to vo vzťahu k už vyššie spomínanému konaniu vedenému pod spisovou značkou 10C/9/2019, v ktorom bolo sťaženie spoločenského uplatnenia ohodnotené lekárskeho posudkom F. J., okrem iného, aj položkami 255. a 323a. Žalovaná poukázala na to, že F. I. v rámci výpovede na pojednávaní dňa 08.06.2023 uviedla, že nepovažuje za správne hodnotenie vážnych duševných porúch žalobkyne položkou 255., ale položkou 254., ktorú aj ona vo svojom lekárskeho posudku použila. Žalovaná dodala, že v konaní sp. zn. 10C/9/2019 už bola na základe právoplatného rozsudku nútená uhradiť žalobkyňi psychickú ujmu na zdraví hodnotenú počtom 2600 bodov. Vyslovila názor, že v konaní bolo potrebné aplikovať § 9 ods. 8 zákona č. 437/2004 Z. z. v spojení s § 10 ods. 8 citovaného zákona, keďže mala za to, že rovnaké poškodenie zdravia žalobkyne už bolo hodnotené inou položkou poškodenia zdravia. Za týmto účelom navrhla znalecké dokazovanie, predmetom ktorého by bolo posúdenie, či ide o odškodnenie totožného poškodenia zdravia ako vo veci sp. zn. 10C/9/2019. Súd prvej inštancie tomuto návrhu nevyhovelo s odôvodnením, že žalovaná mala dostatok času na predloženie znaleckého posudku. Podľa žalovanej posúdenie, či položkou 254. a položkou 255. bolo hodnotené rovnaké poškodenie zdravia alebo nejaká osobitná ujma, je otázkou odborného medicínskeho charakteru, ktorú nie je schopný posúdiť sám súd. Z uvedeného dôvodu bolo potrebné tento rozpor odstrániť nariadením znaleckého dokazovania, ktoré navrhla. Čo sa týka položky 323a., žalovaná uviedla, že nárok za túto položku v počte bodov 1700 už v plnom rozsahu uhradila v právoplatne skončenom konaní vedenom pod spisovou značkou 10C/9/2019, keďže aj F. J. priznal žalobkyňi túto položku v rovnakom počte bodov. Podľa žalovanej tento nárok žalobkyne nebol riadne preukázaný, pretože žalobkyňa neuviedla, aby v dôsledku svojho telesného hendikepu stratila akékoľvek sexuálne funkcie. F. I. v rámci výpovede nedokázala objektivizovať svoje zistenia ohľadom straty sexuálnych funkcií žalobkyne, pričom dodala, že neexistujú žiadne prístroje na ich zisťovanie a že to celé prebieha formou cielených otázok. Žalovaná poukázala na to, že z psychiatrického vyšetrenia zo dňa 15.04.2019 žiadne otázky ohľadom sexuálnych funkcií žalobkyne neboli zaznamenané. Pokiaľ ide o telesný hendikep, v dôsledku ktorého žalobkyňa údajne stratila viaceré sexuálne funkcie, ten F. I. takisto vo svojej výpovedi nevedela špecifikovať. Uviedla, že pri vypracovaní lekárskeho posudku nemala ani konzultanta z oblasti gynekológie. Podľa žalovanej nárok žalobkyne na priznanie položky 323a. per analogiam nebol riadne preukázaný ani lekárskeho posudkom, ani v výsluchom F. I.. Žalovaná v odvolaní namietala aj mimoriadne zvýšenie náhrady sťaženia spoločenského uplatnenia v rozsahu 30% zo sumy náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia t. j. zo sumy 66.048,- eur, teda v sume 19.814,40 eur. Žalobkyňou tvrdené skutočnosti, v zmysle ktorých je obmedzená vo svojom súčasnom živote, už boli zohľadnené práve v bodovom ohodnotení sťaženia spoločenského uplatnenia. Preto žalovaná považovala tento nárok žalobkyne za nedôvodný. Dodala, že súd môže najvyššie sadzby odškodnenia primerane zvýšiť iba vo výnimočných prípadoch hodných mimoriadneho zreteľa. V tejto súvislosti žalovaná poukázala na viaceré rozhodnutia všeobecných súdov, Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Najvyššieho súdu Českej republiky. Žalovaná je toho názoru, že v takýchto prípadoch by malo ísť o výnimočnosť situácie, kde priznanie len základného bodového hodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia nie je dostatočné na odstránenie útrap, ktoré musí poškodený v dôsledku ujmy na zdraví prežívať. Súd však takéto dôvody neuviedol. Žalovaná tiež vyslovila názor, že súd svoje rozhodnutie v tomto smere nedostatočne zdôvodnil, preto ho považuje za arbitrárne. Na základe uvedeného žalovaná navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie alebo aby ho zmenil tak, že žalobu zamietne a žalovanej prizná nárok na náhradu trov konania.

6. K odvolaniu žalovanej sa vyjadrila žalobkyňa. Uviedla, že v konaní vedenom pod sp. zn. 10C/9/2019 bola predmetom konania náhrada škody titulom sťaženia spoločenského uplatnenia a zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia za somatické zdravotné ťažkosti, a to na základe lekárskeho posudku vyhotoveného F. J.. Poškodenie zdravia bolo hodnotené položkou 255. - vážne duševné poruchy overené psychiatrom a položkou 323a. - porucha súvislosti panvového prstena s poruchou statiky a s poruchou funkcie dolných končatín. V konaní vedenom pod sp. zn. 8C/36/2019 žalobkyňa na základe lekárskeho posudku vyhotoveného F. I. uplatnila svoj nárok za psychické zdravotné ťažkosti hodnotené položkami 254. a za sexuálne ťažkosti hodnotené položkou 323a. per analogiam. Podľa názoru žalobkyne v danom prípade nejde o totožný spor, a preto nie je dôvod na zastavenie konania.

Položka 323a. bola použitá z dôvodu, že príloha k zákonu č. 437/2004 Z. z. nemá pre sexuálne zdravotné ťažkosti samostatnú klasifikáciu pre hodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia. Názor žalovanej, že na danú vec sa vzťahuje § 9 ods. 8 v spojení s § 10 ods. 8 zákona číslo 437/2004 Z. z., je účelový. Žalobkyňa tiež poukázala na to, že svedkyňa F. I. vo svojej výpovedi uviedla, v čom spočíva strata sexuálnych funkcií, pričom, ak dôjde k poraneniu panvy, nastane obrovský problém v intímnom živote. Žalobkyňa totiž následkom úrazu mala operovanú panvu a stehnovú kosť. Lonová kosť je veľmi dôležitá aj pre tehotenstvo, pôrod a pre sexuálny život. Svedkyňa uviedla, že žalobkyňa stratila atraktivitu, schopnosť sa vzrušiť, stratila komfortnosť pre sexuálny styk, a to všetko vo veľmi mladom veku. Skutočnosť, že F. I. vykonala hodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia len po jednom vyšetrení, je úplne irelevantná, pretože znalec, ktorý vypracúva znalecký posudok, hodnotí sťaženie spoločenského uplatnenia tiež po jednom vyšetrení. Žalobkyňa zdôraznila, že utrpela úraz vo veku 18 rokov, bola výbornou študentkou, ale následkom úrazu je natrvalo vylúčená z osobného, rodinného, športového, spoločenského a manželského života. V príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou má trvalé somatické a psychické následky. Utrpela stratu viacerých sexuálnych funkcií v dôsledku telesného hendikepu. Je obmedzená v pohybe. V danom prípade ide o zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia pre závažnosť situácie, s čím počíta § 5 ods. 5 zákona číslo 437/2004 za účelom odlíšenia naznačeného prípadu od prípadu menej závažného. V takýchto veciach súd musí vychádzať z individuálnych okolností každého prípadu, ktoré sú podmienené rozdielmi v osobnosti človeka, v miere závažnosti poškodenia zdravia, intenzite poškodenia a v neposlednej miere vo veku poškodeného. V prípade mimoriadneho zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia ide o odškodnenie, ktorým sa majú jednorazovo kompenzovať všetky budúce strádania poškodeného. Výška odškodnenia preto musí rešpektovať jeho reparačný charakter. Námitka žalovaného o bezdôvodnosti 30 % zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia nemá oporu vo vykonanom dokazovaní, ani v ustanovení § 5 ods. 5 zákona číslo 437/2004 Z. z.

7. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (355 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z § 379 a násl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) a zistil, že nie sú splnené podmienky ani pre potvrdenie, ani pre zmenu napadnutého rozsudku.

8. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej je dôvodné.

9. Predmetom odvolacieho konania je odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie o náhrade škody na zdraví titulom sťaženia spoločenského uplatnenia a jeho mimoriadneho zvýšenia. V zmysle § 2 ods. 2 zákona č. 437/2004 Z. z. sťažením spoločenského uplatnenia sa rozumie stav v súvislosti s poškodením na zdraví, ktoré má preukázateľne nepriaznivé následky pre životné úkony poškodeného, na uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb alebo na plnenie jeho spoločenských úloh. V danom prípade si žalobkyňa uplatnila svoj nárok na základe lekárskeho posudku o bolestnom a o sťažení spoločenského uplatnenia vyhotoveného F. H. I. dňa 15.04.2019 a zároveň podľa § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z. žiadala sťaženie spoločenského uplatnenia mimoriadne zvýšiť. Lekárka ohodnotila poškodenie zdravia položkami z prílohy číslo 1., a to položkou 254. - vážne duševné poruchy po iných ťažkých poraneniach okrem poranenia hlavy počtom bodov 780, ktoré zvýšila o 100 % na počet bodov 1560. Zdôvodnila to tým, že u poškodenej sa následkom úrazov, ktoré utrpela pri autonehode, vyvinula kognitívna porucha spojená s poruchou emócií a správania, ktorá vznikla v dôsledku dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu a konečnosti tohto telesného hendikepu ako priamy následok úrazu. Poškodenie zdravia tiež ohodnotila položkou 323a. - porušenie súvislosti panvového prstenca s poruchou statiky chrbtice a s poruchou funkcie dolných končatín u žien do 45 rokov. Toto poškodenie zdravia ohodnotila počtom bodov 850 a zvýšila ich o 100 % na počet bodov 1700. Svoj záver zdôvodnila tým, že položka 323a je použitá per analogiam ako bodové ohodnotenie straty viacerých sexuálnych funkcií v dôsledku telesného hendikepu.

10. Žalovaná s poukazom na konanie vedené na súde prvej inštancie pod spisovou značkou 10C/9/2019 namietala, že v danej veci ide o res iudicata a tiež aj duplicitu nároku. Totiž súd prvej inštancie v označenej veci rozhodol o priznaní náhrady škody žalobkyni titulom sťaženia spoločenského uplatnenia vo výške 60.102,- eur s príslušenstvom, a to na základe poškodenia zdravia, ktoré bolo

ohodnotené položkami č. 255. a 323a. Neskorším rozsudkom v danej veci súd priznal žalobkyni aj nárok na mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia o 30 %, a to v sume 33.400,- eur.

11. V súvislosti s hodnotením poškodenia zdravia položkou 254. v prejednávanej veci, sa žalovaná odvolávala na ust. § 9 ods. 8 v spojení s § 10 ods. 8 zákona č. 437/2004 Z. z. tvrdiac, že rovnaké poškodenie zdravia žalobkyne už bolo hodnotené inou položkou poškodenia zdravia (255.), a to práve v konaní sp. zn. 10C/9/2019. V tejto súvislosti navrhla vykonať znalecké dokazovanie, ktoré súd prvej inštancie zamietol z dôvodu hospodárnosti konania dôvodiac tým, že návrh bol podaný po uplynutí sudcovskej koncentrácie.

12. Podľa § 153 ods. 1 až 3 CSP, Strany sú povinné uplatniť prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany včas. Prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany nie sú uplatnené včas, ak ich strana mohla predložiť už skôr, ak by konala starostlivo so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania. Na prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany, ktoré strana nepredložila včas, nemusí súd prihliadnuť, najmä ak by to vyžadovalo nariadenie ďalšieho pojednávania alebo vykonanie ďalších úkonov súdu. Ak súd na prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany neprihliadne, uvedie to v odôvodnení rozhodnutia vo veci samej.

13. Podľa § 181 ods. 4 CSP, Ak strana alebo jej zástupca nie sú schopní predniesť podstatné a rozhodujúce skutkové tvrdenia a označiť alebo predložiť dôkazy na ich preukázanie, súd im môže určiť lehotu na dodatočné splnenie tejto povinnosti. Po márnom uplynutí tejto lehoty nemusí súd na tieto skutkové tvrdenia a dôkazné návrhy prihliadať. Tým nie sú dotknuté ustanovenia § 153 a 154.

14. Odvolací súd uvádza, že účelom sudcovskej koncentrácie konania zakotvanej v § 153 CSP je zabrániť tomu, aby strany zdržiavali spor neskoro vykonanými procesnými úkonmi. Citované ustanovenie zahŕňa právnu povinnosť strany sporu a zároveň sankciu za porušenie povinnosti. To znamená, že strana sporu je povinná predložiť prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany včas, pričom v prípade porušenia tejto povinnosti môže nastúpiť sankcia. V diskrečnej právomoci súdu je poskytnúť strane sporu na pojednávaní lehotu na dodatočné splnenie povinnosti tvrdiť a navrhnúť dôkazy (§ 181 ods. 4 CSP). Ustanovenie § 181 ods. 4 CSP je vo vzťahu k § 153 ods. 1 druhá veta CSP lex specialis. Uplatnenie diskrečného práva súd zväží v závislosti od okolností prípadu. Oneskorené predloženie prostriedkov procesného útoku a prostriedkov procesnej obrany môže súd ospravedlniť na základe subjektívnych alebo objektívnych kritérií, medzi ktoré možno zaradiť napríklad právnu zložitosť sporu. Odvolací súd poukazuje na to že žalovaná na pojednávaní dňa 25.04.2023 navrhla vykonať znalecké dokazovanie na preukázanie, či položkou 254. je hodnotený ten istý trvalý následok poškodenia zdravia ako položkou 255., ktorou sa hodnotilo poškodenie zdravia v konaní sp. zn. 10C/9/2019. Na pojednávaní dňa 08.06.2023 žalovaná opäť navrhla vykonanie znaleckého dokazovania na odstránenie rozporov týkajúcich sa duplicity nároku. Podľa názoru odvolacieho súdu možno okolnosti daného sporu označiť aj právnou zložitosťou, ktorá je spojená s odpoveďou na otázku odborného medicínskeho charakteru. Pre právnu kvalifikáciu nároku na sťaženie spoločenského uplatnenia, pri ktorom poškodenie zdravia bolo hodnotené položkou 254., je podstatné vylúčiť aplikáciu § 9 ods. 8 v spojení s § 10 ods. 8 zákona č. 437/2004 Z. z. Je žiadúce vylúčiť aj duplicitu nároku pokiaľ ide o hodnotenie poškodenia zdravia žalobkyne položkou 323a. To možno docieľiť vykonaním znaleckého dokazovania, ktoré navrhovala žalovaná.

15. Pokiaľ ide o položku 323a., žalovaná tvrdila, že aj túto položku titulom poškodenia zdravia žalobkyni uhradila v konaní sp.zn. 10C/9/2019. Dodala, že nejde o inú ujmu na zdraví žalobkyne, než tú, ktorou bolo odškodnené poškodenie zdravia v konaní vedenom pod sp. zn. 10C/9/2019. Zároveň namietala, že tento nárok nebol preukázaný ani výpoveďou F. I..

16. Vo vzťahu k predmetnej odvolacej námietke odvolací súd uvádza, že v súvislosti s uplatnením tohto nároku bol vykonaný výsluch žalobkyne, žalobkyňa predložila lekársky posudok F. I. a zároveň bol vykonaný výsluch F. I. v pozícii svedka. Z vykonaných dôkazov vyplýva, že žalobkyňa v dôsledku dopravnej nehody utrpela poškodenie zdravia (mala operovanú panvu, stehnovú kosť), čím stratila atraktivitu, ktorá sa prejavila aj v jej sexuálnom živote. Žalobkyňa v rámci výsluchu uviedla, že pri pohlavnom styku sa nevedela vzrušiť. Rovnaké skutočnosti uviedla F. I. v rámci svojej výpovede, pričom dodala, že lonová kosť, ktorá tvorí panvu, je dôležitá pre tehotenstvo, pôrod a sexuálny život. Žalovaná v rámci odvolacej námietky spochybňovala dôvodnosť daného nároku aj s poukazom na

to, že žalobkyňa pri vyšetrení dňa 15.04.2019 uviedla, že ešte nemala sexuálny styk. V rámci svojej výpovede na pojednávaní dňa 25.04.2023 žalobkyňa pritom uviedla, že sexuálny styk bol jedenkrát po nehode. Tieto okolnosti sa z pohľadu posúdenia straty sexuálnych funkcií nejavia byť významné, pretože prežitie nehody s takými vážnymi poškodeniami ako v prípade žalobkyne, je len pri štipke ľudskosti potrebné vnímať aj v kontexte diskomfortu, v ktorom sa žalobkyňa môže ocitnúť v intímnych chvíľach. Túto skutočnosť uviedla aj F. I. v súvislosti s kvalitou sexuálneho styku. Za situácie, ak sa v priebehu konania vykonaním znaleckého dokazovania, prípadne ďalších procesných úkonov preukáže odlišnosť hodnotenia poškodenia zdravia titulom sťaženia spoločenského uplatnenia medzi týmto konaním a právoplatne skončenou vecou sp. zn. 10C/9/2019, sa nárok žalobkyne bude javiť ako preukázaný.

17. Žalovaná v odvolaní namietala a odvolací súd sa stotožňuje s odvolateľkou, že súd prvej inštancie dostatočne nezodôvodnil splnenie predpokladov pre mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia, a preto je potrebné rozsudok v tejto časti považovať za arbitrárny.

18. Súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a rovnako práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je aj právo strany sporu na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Toto právo však nie je právom absolútnym a neznamená povinnosť súdu odpovedať na každý jeden argument strany sporu (k tomu pozri Van de Hurk proti Holandsku, rozsudok, 19.04.1994, č. 16034/90, § 61). To znamená, že otázku, či súd splnil svoju povinnosť náležite odôvodniť svoje rozhodnutie, je potrebné posúdiť vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu.

19. Odvolací súd zastáva názor, že uvedenie dôvodov pre aplikáciu § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z. je zásadnou otázkou, a preto ak súd prvej inštancie svoje rozhodnutie v bode 16. odôvodnil len všeobecnými, nie však konkrétnymi okolnosťami, ktoré by preukazovali vplyv pohybových problémov žalobkyne na jej spoločenský, intímny život a psychiku, svoje rozhodnutie dostatočne neodôvodnil. Prípady hodné osobitného zreteľa opodstatňujúce mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia je potrebné individualizovať, a nie paušalizovať a subsumovať ich všeobecne pod oblasť spoločenského, či intímneho života. Na druhej strane je aj odvolací súd toho názoru, že v takýchto prípadoch je potrebné zohľadniť mladý vek žalobkyne, v ktorom utrpela ujmu na zdraví, závažnosť jej útrap a tiež prognózu (ne)zlepšenia jej zdravotného stavu do budúcnosti.

20. Žalovaná tiež namietala vyhotovenie lekárskeho posudku F. I. z dôvodu, že táto nebola posudzujúcou lekárkou žalobkyne, keďže na vyšetrení bola u nej len raz, viac sa u nej neliečila a lekárka jej nepredpisovala lieky. V tejto súvislosti odvolací súd zdôrazňuje, že počet vyšetrení u posudzujúceho lekára nemôže mať vplyv na kompetencie lekára vydať lekársky posudok. Je nepochybné, čo bolo v konaní preukázané, že žalobkyňa dňa 15.04.2019 absolvovala u F. I. psychiatrické vyšetrenie. Je všeobecne známou skutočnosťou, že psychiatria ako oblasť medicíny je zameraná na diagnostiku, liečbu a prevenciu duševných, emočných a behaviorálnych porúch. Psychiatria je teda zameraná na dušu človeka a jej prežívanie. Skutočnosť, koľkokrát je potrebné absolvovať vyšetrenie u psychiatra, aby sa uľavilo duši, je výsostne individuálna. Ak žalobkyňa absolvovala u F. I. len jedno vyšetrenie, táto skutočnosť nemôže mať vplyv na to, aby F. I. nemohla vyhotoviť lekársky posudok za situácie, keď žalobkyňu ako pacientku vyšetrila. Preto túto odvoláciu námietku žalovanej vyhodnotil odvolací súd ako nedôvodnú.

21. K námietke žalovanej týkajúcej sa prekážky právoplatne rozhodnutej veci odvolací súd uvádza, že res iudicata nastáva vtedy, ak sa má v novom konaní prejednať tá istá vec. O tú istú vec ide vtedy, keď v novom konaní ide o ten istý nárok alebo stav, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté, a ak sa týka rovnakého predmetu konania a tých istých osôb. Pritom nie je významné, či rovnaké osoby majú v novom konaní rovnaké alebo rozdielne procesné postavenie (či ten, kto bol v skoršom konaní žalobcom, je žalobcom aj v novom konaní alebo má postavenie žalovaného a naopak). Ten istý predmet konania je daný, ak ten istý nárok alebo stav vymedzený žalobným petitom vyplýva z rovnakých skutkových tvrdení, z ktorých bol uplatnený (t.j. vyplýva z rovnakého skutku). Konanie sa týka tých istých osôb v prípade, ak v novom konaní vystupujú právni nástupcovia pôvodných účastníkov (či už z dôvodu univerzálnej alebo singulárnej sukcesie). Pre posúdenie, či je daná prekážka veci právoplatne rozhodnutej, nie je významné, ako súd po právnej stránke posúdil skutkový dej, ktorý bol predmetom pôvodného konania.

Prekážka veci právoplatne rozhodnutej je daná aj vtedy, pokiaľ určitý skutkový dej (skutok) bol po právnej stránke v pôvodnom konaní posúdený nesprávne alebo neúplne, resp. inak.

22. Pokiaľ ide o prekážku právoplatne rozhodnutej veci a duplicitu nároku vo vzťahu ku konaniu sp. zn. 10C/9/2019, túto otázku súd prvej inštancie posúdi až po znaleckom dokazovaní, ktoré si vyžaduje odborné medicínske posúdenie, či v danom konaní bola odškodňovaná ujma za rovnaké poškodenie zdravia ako vo veci sp. zn. 10C/9/2019.

23. Keďže súd prvej inštancie nevyhovел návrhu žalovanej na vykonanie znaleckého dokazovania, zo záverov ktorého by bolo možné posúdiť, či položkou 254. a položkou 255. bolo hodnotené rovnaké poškodenie zdravia alebo iná ujma, s poukazom na námietku žalovanej o duplicitu nároku vo vzťahu k hodnoteniu poškodenia zdravia položkou 323a., ako aj z dôvodu, že súd prvej inštancie svoje rozhodnutie ohľadom aplikácie § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z. nezdôvodnil, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie s použitím ustanovenia § 389 ods. 1 písm. b) a c) CSP zrušil a podľa ustanovenia § 391 ods. 1 CSP mu vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

24. Po vrátení veci bude úlohou súdu prvej inštancie vyhovieť návrhu žalovanej na vykonanie znaleckého dokazovania, predmetom ktorého bude posúdenie hodnotenia poškodenia zdravia žalobkyne z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia položkami 254. a 323a. v kontexte s hodnotením poškodenia zdravia taktiež titulom sťaženia spoločenského uplatnenia vo veci sp. zn. 10C/9/2019. Vyhodnotením záverov znaleckého dokazovania, prípadne ďalších procesných úkonov, ktoré si závery znaleckého dokazovania vyžadujú, súd prvej inštancie rozhodne o žalobkyňou uplatnenom nároku. V tomto kontexte sa vyjadrí k námietkam žalovanej o prekážke právoplatne rozhodnutej veci a duplicitu nároku vo svetle možnej aplikácie § 9 ods. 8 v spojení s § 10 ods. 8 zákona č. 437/2004 Z. z. Okrem toho súd prvej inštancie v súvislosti s aplikáciou § 5 ods. 5 zákona č. 437/2001 Z. z. posúdi konkrétne okolnosti na strane žalobkyne, ktoré v rozhodnutí dostatočne zdôvodní, ozrejní a špecifikuje. Zároveň bude povinnosťou strán sporu bdiieť pri realizovaní prostriedkov procesného útoku a procesnej obrany tak, aby naplnili ich očakávania. Povinnosťou súdu prvej inštancie bude náležite svoje rozhodnutie odôvodniť s odkazom na konkrétne skutkové okolnosti. Zároveň rozhodne aj o všetkých trovách konania (§ 396 ods. 3 CSP).

25. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP). Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP)